

—VERANDERT ER DAN NOOIT IETS?—

De barbaarse horden uit het oosten werden verslagen en Nederland vierde feest. Degenen die met de vijand hadden geheuld werden gestraft, maar uiteraard niet te zwaar want er zaten nogal wat kopstukken onder.

Degenen die in Spanje tegen de fascistten hadden gevochten bleven echter verstoken van de hen ontnomen burgerrechten.

Dit feit en andere maakten dat de hoop op verandering die vele harten had vervuld al snel vervloog. Eén ding was echter wel veranderd in verhouding tot de jaren vlak voor de oorlog. De arbeiders durfden weer te strijden; vele stakingen braken uit in het land. Toch werden de werkende mensen weer kort gehouden en de lonen van de nederlandse arbeiders behoorden in het midden van de jaren vijftig tot de laagste van Europa.

Daar kwam echter verandering in. Door de economiese groei was er iets gebeurd, dat uniek mag heten in de geschiedenis van het kapitalisme: iedereen had werk. Er was bijna geen werkloosheid meer en er werden zelfs arbeiders geronseld en hierheen gehaald uit Spanje, Italie, Yougo-Slavie, Marokko en Turkije. In deze situatie was het voor de arbeiders eenvoudig om overwinningen te behalen.

Door stakingen en dreigementen wisten de broodstompers

in de jaren zestig ongekeerde loonsverhogingen binnen te halen. Eindelijk kende de werkende mens in Europa ne eeuwen van armoede enige welvaart. Dat in tientallen andere landen op de wereld armoede en hongersnood een steeds nijpender probleem werden is in dit verband een ander verhaal.

De kapitalisten zagen dit alles uiteraard met lede ogen aan. Er moest iets gebeuren, want de arbeiders waren te machtig geworden. Ze keerden terug naar het eeuwenoude principe van de ondernemers: arbeiders die te duur zijn vliegen eruit!

Voor een deel verplaatsten ze hun fabrieken naar landen waar de arbeiders nog goedkoop waren. De fabrieken die hier bleven werden meer en meer geautomatiseerd.

En nu anno 1984 zitten we weer met massale werkloosheid. Weer begint armoede de arbeiders te vergezellen. Een op de drie gezinnen moet zien rond te komen met het minimum of nog minder.

Het lijkt wel of we weer terug zijn bij af. Want al zijn er dingen veranderd in vergelijking met de jaren dertig, de heren en dames regeerders lijken er alles aan toe doen om dat allemaal terug te draaien.

Want hoe ging het volgens een van de ondervraagden vroeger? "Nou, net eender als nu. Bezuinigen, bezuinigen en nog eens bezuinigen. Maar wij bezuinigen. Aan hun mag je niet komen. Want de grote winsten, hun zeggen natuurlijk we moeten de bedrijven zoveel

mogelijk steunen, financieel, zodat ze weer in een beetje normale toestand komen...waar moet dat vandaan komen? Alleen van ons, alleen van ons! Want aan de andere kant worden ze gespekt! ".

En zo is het maar net. De mensen waar de voorgaande bladzijden over gegaan zijn, zij die nu over het algemeen gepensioneerd zijn, zij die deze ellende al eerder hebben meegemaakt. Daar willen de dames en heren politici nou op bezuinigen.

Die AOW? Ach, daar kan toch best iets vanaf, zo schijnen ze te denken. Ja, geld weghalen bij mensen die hun hele leven al hebben moeten sappelen, maar zelf de geldbuidel nog eens bijvullen.

En zo gaan ze overal tekeer. De WW, de bijstand, het ziekengeld, de lonen, de WAO en ga zo maar door. Allemaal bezuinigingsposten. En ondertussen miljarden in de grote bedrijven pompen, zodat die machines kunnen kopen en nog meer arbeiders op straat gooien. Of zodat ze gemakkelijker kapitaal naar het buitenland kunnen verplaatsen.

Een van de argumenten om de WW te verlagen en ook de bijstand is dat er een groter verschil moet zijn tussen lonen en uitkeringen. Dan hebben de mensen immers een 'prikkel' om aan het werk te gaan...maar wat de heren dan schijnen te vergeten is dat er op de hele wereld geen werk is. Bovendien, in de vorige crisis was dat grote verschil er, maar dat heeft de werkloosheid niet opgelost.

Degenen met hun kapitale villa's en zwarte jachten blijken zich ook het drukst te maken als een werkloze arbeider voor zijn gezin er wat bij snabbelt, zwart werkt. Nu kan men hoog en laag springen maar als er zwart gewerkt wordt is er ook iemand die zwart uitbetaalt. Als al die verontruste rijken niet meer zwart zouden uitbetalen, zouden er ook geen zwartwerkers meer zijn. Zo simpel is dat.

Helaas is het echter zo, dat niet alleen de rijken afgeven op zwartwerkers. Er is ook onder de mensen nogal wat afgunst. Wie het daarbij in koffiehuisen, op de markt, op verjaarspartijtjes en waar al niet nog wel het zwaarst moeten ontgelden zijn de buitenlanders. Zeker in een stad als Leiden is dat eigenlijk heel vreemd. Men hoeft het telefoonboek maar open te slaan en de van oorsprong buitenlandse namen komen te voorschijn: Sjardin, Blansjaar, Heruer, le Poole enz. Is het dan niet raar -in een stad die van buitenlanders aan elkaar hangt- scheldpartijen op 'die bruinen' te moeten aanhoren.

Evenals vijftig jaar geleden is er nu een partij die probeert in te spelen op de laagste sentimenten bij de mensen. Was het toen een groepering onder leiding van een ingenieur, nu staan allerhande doktorandussen te brullen om de gunst van de kiezer.

De mensen die de dupe van de crisis aan het worden zijn zouden er beter aan doen hun woede niet te richten op zwartwerkers en zwarte werkers, maar op ondernemers en

regering.

En daar raken we dan tevens een punt van verschil met de jaren dertig. De strijdwil van de mensen is nu nog steeds niet uitgeblust, nog steeds wordt er op alle mogelijke manieren gestreden tegen de verslechtingen. Hoewel gekonstateerd moet worden dat het niet de vakbonden zijn die daarin het voortouw nemen, maar het veelal de mensen zelf zijn.

Een ander positief punt in vergelijking met vroeger willen we als laatste aanstippen. Er wordt wel gezegd dat de Duitsers het begin van de oorlog zo makkelijk konden winnen omdat het 'gebroken geweertje' hier zo'n slechte invloed had gehad. Dat is de boel natuurlijk op z'n kop gezet: de oorlog kon uitbreken omdat internationaal gezien het 'gebroken geweertje' ofwel de anti-militaristische beweging zo zwak was. In deze tijd echter zien we over de hele wereld demonstraties van honderdduizenden mensen tegen de oorlog. Om met de uitspraak van een oude Leidenaar te besluiten:

"Want je houdt je hart nou vast, ook weer met deze werkloosheid, of daar geen oorlog achter zit."

STADS KRANT
LEIDEN